

Ainekava

Käsitöö ja kodundus III kooliaste

Klass: 7.	Tunde nädalas: 2
-----------	------------------

Ainekava aluseks on riiklik õppekava ja selle lisa nr 7

https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/1080/3202/3005/18m_pohi_lisa7.pdf#

ning põhikooli lihtsustatud riiklik õppekava. Põltsamaa Ühisgümnaasiumi ainekavas on välja toodud rõhuasetused, kooli eripärast tulenevalt olulisim. Kooli ja valdkonna eripärad on kirjeldatud kooli õppekava üldosas ning valdkonnakavades.

Õppeaine kirjeldus

Käsitöö on õppeaine, kus õpilased saavad loovate ideede kaudu väljendada oma oskusi praktikas, kasutades selleks mitmesuguseid pehmeid materjale ja erinevaid käsitöö tehnikaid nii käsitsi kui ka elektriliste ja digitaalsete masinatega töötades. Loov- ja kriitilise mõtlemise kasutamine loomingulisi ülesandeid lahendades loob eeldused õpilaste loovaks eneseväljenduseks. Õpilasel kujunevad oskused oma ideid teostades järgida tootearendustsükli alates teabe kogumisest, idee leidmisest, eseme ning töö ajalisest ja tehnilisest kavandamisest kuni toote valmimise ning esitlemiseni. Ühiste arutluste käigus õpitakse analüüsima eseme disainiprotsessi, märkama erinevaid tehnilise ja loomingulise protsessi lahendusi ning kogema töördõmu. Tänapäevaste materjalide ja tehnikate praktikas rakendamise kõrval väärtustatakse käsitöö rahvuslike kultuuritraditsioonide hoidmist ja kasutamist tänapäevases võtmes.

Kodundus on õppeaine, kus tähelepanu keskmes on inimese üldine heaolu ja igapäevaelus hakkamasaamine ning selleks kujundatavad teadmised, oskused ja hoiakud. Koostöö ja kriitilise mõtlemise kaudu avastab õpilane enda potentsiaali erinevates ainealastes tegevustes, mõistab elukeskkonna jätkusuutlikkust ja enda rolli selle tagamisel. Õppes väärtustatakse nii eesti toidukultuuri ja -traditsioone kui ka kujundatakse avatud meelt teiste rahvaste toidukultuuri ja tavade suhtes.

Kooliastme teadmised, oskused ja hoiakud

Käsitöö

III kooliastmes keskenduvad õpilased enam oma ideede loomingulisele väljendamisele ning töö teadlikule korraldamisele tootearendustsükli arvestades. Õppe käigus otsivad ja esitavad õpilased uusi ideid, hindavad neid kriitiliselt, kavandavad ja valmistavad funktsionaalseid esemeid enda võimetest ja huvidest lähtuvalt. Õpilastes kujuneb oskus arutleda tarbekunsti, käsitöö ja moe seoste ning käsitöö ja tekstiilitööstuse tähtsuse üle ajaloos ning tänapäeval.

Kodundus

III kooliastmes täiendatakse aineteadmisi ja praktilisi oskusi probleemilahenduse kaudu. Õpitakse analüüsima enda käitumist ja mõtestama tehtud otsuste mõju ning ollakse valmis astuma samme enda heaolu ja jätkusuutliku majandamise suunas. Õpiviisid võimaldavad arendada süsteemset mõtlemist ja planeerimisoskust.

Hindamine Käsitöös ja kodunduses hinnatakse saavutatud õpitulemusi mitteeristavalt (arvestatud või mittearvestatud). Arvestuse saamiseks peab õpilane täitma nõutud ülesanded vähemalt rahuldaval tasemel. Õpilase teadmiste ja oskuste arengut suunatakse kujundava hindamise abil, mida võib anda jooksvalt suuliselt õpitegevuse käigus või kirjaliku tagasisidena.

Õpitulemused	Õppesisu	Üldpädevused, läbivad teemad, lõimingud
KÄSITÖÖ		
1) kasutab tööd kavandades ainealast kirjandust ja teabeallikaid ning selgitab autoriõiguste järgimise vajadust;	<ul style="list-style-type: none"> • õpiku kasutamine; • töölehtede kasutamine; • internetiallikate kasutamine; • autoriõigus; 	Läbiv teema: Teabekeskond; Tehnoloogia ja innovatsioon. Sotsiaalne ja kodanikupädevus.
2) mõistab infoallikates sh pakenditel olevat teavet ning kirjeldab erinevaid tarbimisvalikuid;	<ul style="list-style-type: none"> • tooteinfo; • kasutusjuhendid; 	Läbiv teema: Teabekeskond; Tervis ja ohutus. Lõiming: Inimeseõpetus.
3) valib etteantud materjale eri töötlusviiside jaoks;	<ul style="list-style-type: none"> • keemilised kiud, nende saamine ja omadused; • tehiskiudude ja sünteetiliste kiudude saamine ning omadused; • tänapäeva käsitöömaterjalid; • mitmesuguste materjalide kooskasutamise võimaluste leidmine; 	Kultuuri- ja väärtuspädevus. Õpipädevus. Lõiming: loodusõpetus, ajalugu.
4) valib ja kasutab materjalile sobivaid tehnikaid, seadmeid, töövahendeid.	Töövõtted ja tehnikad valikuliselt: Õmblemine <ul style="list-style-type: none"> • töövahendid; • täpsuse vajalikkus õmblustöös; 	Kultuuri- ja väärtuspädevus. Õpipädevus.

	<ul style="list-style-type: none"> • õmblemine käsitsi ja õmblusmasinaga; • õmblusmasina niiditamine; • kanga kuumniiske töötlemine; • lõike järgi lihtsa eseme valmistamine; • lõike paigutamine riidele, õmblusvarud; • palistamine; • pesuõmblus; • diagonaal- ja rullkant; • äärestamine; • õmblustöö viimistlemine. <p>Heegeldamine</p> <ul style="list-style-type: none"> • skeemi järgi heegeldamine; • erinevad heegeltehnikad; • tutvumine heegeltehnika loominguliste võimalustega. <p>Tikkimine</p> <ul style="list-style-type: none"> • tutvumine erinevate tikanditega; • tikand loomingulise väljendusvahendina; <p>Kudumine</p> <ul style="list-style-type: none"> • lihtsa koekirja lugemine; • silmuste kahandamine ja kasvatamine; • ringselt kudumine; • Kirjamine. 	
--	---	--

	<p>Viltimine</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nõelviltimine • Märkviltimine <p>jt</p>	
5) mõistab eelarve koostamise olulisust toote valmistamisel.	Toote valmistamise planeerimine, kulude eel- ja järelarvestamine.	Lõiming: karjääri- ja ettevõtlusõpe, matemaatika.
6) teab ja järgib tööhutusnõudeid;	Ohutusreeglid teravate ja elektriliste töövahenditega töötades.	Läbiv teema: Elukestev õpe ja karjääri planeerimine.
7) planeerib enda või rühmas töötades tervikliku tööprotsessi ning funktsionaalse ja esteetilise tulemuse;	<ul style="list-style-type: none"> • toote kavandamine; • töö teostamise etapid; • disainiprotsess. 	Kunstipädevus. Ettevõtluspädevus. Lõiming: tehnoloogia.
8) järgib jäätmete käitlemise ning keskkonnahoiu põhilisi nõudeid ja teab ressursside säästliku kasutamise mõju tervisele ning looduskeskkonnale;	<ul style="list-style-type: none"> • materjalide teadlik kokkuhoid (kanga lõikamine jt); • tootmisjääkide kasutamine; • vanast esemest uue eseme valmistamine; • õige koguse materjalide/arvutamine; • jäätmete sorteerimine. 	Lõiming: loodusained, matemaatika. Läbiv teema: keskkond ja jätkusuutlik areng.
9) leiab ülesannete täitmiseks loovaid lahendusi üksi ja/või rühmas, kasutab teistes õppeainetes õpitut;	<ul style="list-style-type: none"> • töötamine suulise juhendamise järgi; • töötamine kirjaliku tööjuhendi järgi; • lihtsama tööjuhendi koostamine; • töötamine rühmas, ühistöö kavandamine, hooliv, arvestav ja üksteist abistav käitumine; 	Lõiming: karjääri- ja ettevõtlusõpe. Õpipädevus.

10) tunneb ja rakendab kogukondlikke Eesti kultuuri- ja käsitöötavasid;	<ul style="list-style-type: none"> • sümbolid ja märgid rahvakunstis; • kudumine, heegeldamine, tikkimine jt tehnikad eesti rahvakunstis. 	Kultuuri- ja enesemääratluspädevus. Läbiv teema: Kultuuriline identiteet.
11) nimetab eri rahvaste peamisi kultuuritavasid;	<ul style="list-style-type: none"> • kultuuride seosed, erinevused ja sarnasused; • mitmekultuuriline keskkond; 	Kultuuri- ja enesemääratluspädevus. Läbiv teema: Kultuuriline identiteet.
12) -		
13) esitleb, analüüsib ja põhjendab tööprotsessis tehtud valikuid ning lõpptulemust kas suuliselt või kirjalikult, kasutades sealhulgas digivahendeid	<ul style="list-style-type: none"> • ühise töö analüüsimine ja hindamine; • oma töö ja selle tulemuse analüüsimine ning hindamine; • töö esitlemine ja eksponeerimine; • näituse kujundamine ning virtuaalkeskonna kasutamine oma töö eksponeerimiseks. 	Läbiv teema: kodanikualgatus ja ettevõtlikkus.
14) annab enda ja teiste tehtule tagasisidet põhjendades oma arvamust;	<ul style="list-style-type: none"> • ühise töö analüüsimine ja hindamine; • oma töö ja selle tulemuse analüüsimine ning hindamine; • töö esitlemine ja eksponeerimine; • näituse kujundamine ning virtuaalkeskonna kasutamine oma töö eksponeerimiseks. 	Enesemääratlus- ja suhtluspädevus.
15) leiab õpitus seoseid igapäevaelu ja enda hobidega.	<ul style="list-style-type: none"> • Tekstiilid rõivastuses ja sisekujunduses. 	Läbiv teema: Elukestev õpe ja karjääri planeerimine

	<ul style="list-style-type: none"> • Rõivastus kui ajastu vaimu peegeldaja – sotsiaalsed märksüsteemid. • Moelooming. Komplektide ja kollektsioonide koostamise põhimõtted. • Moe, isikupära ja proportsiooni põhimõtete arvestamine kavandades. • Sobivate lisandite valik stiili kujundades. Ideekavand ja selle vormistamine. • Ornamentika alused. • Kompositsiooni seaduspärasuste arvestamine käsitööeset kavandades. • Tekstiileseme kavandamine ja kaunistamisviisid erinevates tekstiilitehnoloogiates. 	
KODUNDUS		
1) kasutab tööd kavandades ainealast kirjandust ja teabeallikaid ning selgitab autoriõiguste järgimise vajadust;	<ul style="list-style-type: none"> • õpiku kasutamine; • töölehtede kasutamine; • internetiotsingu kasutamine; • video/ filmi vaatamine; • autoriõigus. 	Läbiv teema: Teabekeskond; Tehnoloogia ja innovatsioon. Sotsiaalne ja kodanikupädevus.
2) mõistab infoallikates sh pakenditel olevat teavet ning kirjeldab erinevaid tarbimisvalikuid	<ul style="list-style-type: none"> • pakendiinfo. 	Läbiv teema: Teabekeskond; Tervis ja ohutus. Lõiming: Inimeseõpetus.
3) valib etteantud toiduaineid eri töötlusviiside jaoks;	<ul style="list-style-type: none"> • külmtöötlemise viisid; 	Kultuuri- ja väärtuspädevus. Õpipädevus. Lõiming: matemaatika, loodusõpetus.

	<ul style="list-style-type: none"> • kuumtöötlemise viisid: keetmine, aurutamine, praadimine, küpsetamine. • maitseained ja roogade maitsestamine; • mõõtühikute arvestamine ja teisendamine; • retseptist kinnipidamine, tegevuste järjekord. 	
4) valib ja kasutab materjalile sobivaid tehnikaid, seadmeid, töövahendeid;	<ul style="list-style-type: none"> • töövahendid köögis; • nüüdisaegsed köögiseadmed, nende kasutamine ja hooldus. 	Kultuuri- ja väärtuspädevus. Õpipädevus.
5) mõistab eelarve koostamise olulisust toote valmistamisel;	<ul style="list-style-type: none"> • peolaua menüü koostamine • tarbijakasvatus • ostuotsuste mõjutamine, reklaami mõju. • kulude planeerimine erijuhtudeks (peod, tähtpäevad jm). 	Lõiming: karjääri- ja ettevõtlusõpe.
6) teab ja järgib tööohutusnõudeid;	<p>Ohutusreeglid ja töövõtted köögis töötamisel: teravad, kuumad, elektrilised jm vahendid. Toiduohutus, hügieen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • toiduainete muutused kuumtöötlemisel, toitainete kadu; • mikroorganismid toidus; • toiduainete riknemise põhjused; 	Läbiv teema: Elukestev õpe ja karjääri planeerimine. Lõiming: inimeseõpetus, loodusõpetus.

	<ul style="list-style-type: none"> • hügieeninõuded toiduainete säilitamise korral; • toidu kaudu levivad haigused. 	
7) planeerib enda või rühmas töötades tervikliku tööprotsessi ning funktsionaalse ja esteetilise tulemuse;	<ul style="list-style-type: none"> • enda ja rühma töö planeerimine; • retsepti ja tööülesannete jälgimine. 	Ettevõtluspädevus. Kunstipädevus. Õpipädevus.
8) järgib jäätmete käitlemise ning keskkonnahoiu põhilisi nõudeid ja teab ressursside säästliku kasutamise mõju tervisele ning looduskeskkonnale;	<ul style="list-style-type: none"> • jäätmete sorteerimine; • säästlik tarbimine. 	Lõiming: loodusained. Läbiv teema: keskkond ja jätkusuutlik areng.
9) leiab ülesannete täitmiseks loovaid lahendusi üksi ja/või rühmas, kasutab teistes õppeainetes õpitud;	<ul style="list-style-type: none"> • töötamine suulise juhendamise järgi; • töötamine kirjaliku tööjuhendi järgi; • lihtsama tööjuhendi koostamine; • töötamine rühmas, ühistöö kavandamine, hooliv, arvestav ja üksteist abistav käitumine; 	Lõiming: karjääri- ja ettevõtlusõpe. Õpipädevus.
10) tunneb ja rakendab kogukondlikke Eesti kultuuri-, käsitöö- ja toitumistavasid;	<ul style="list-style-type: none"> • eestlaste toit läbi aegade; • tähtpäevad; • laua katmine ja kaunistamine. 	Kultuuri- ja enesemääratluspädevus. Läbiv teema: Kultuuriline identiteet
11) nimetab eri rahvaste peamisi kultuuritavasid ja rahvustoite;	<ul style="list-style-type: none"> • eri rahvaste toitumistraditsioonid ja toiduvalikut mõjutavad tegurid (asukoht, usk jm); 	Kultuuri- ja enesemääratluspädevus. Läbiv teema: Kultuuriline identiteet

<p>12) kirjeldab toitumistavasid mõjutavaid tegureid ja toitumise eripärasid ning rakendab neid toitu valmistades;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tervislik seisund, toidutalumus; • sotsiaalsed hoiakud, meedia mõju; • vaimne tervis, toitumishäired. 	<p>Lõiming: Inimeseõpetus. Enesemääratlus- ja suhtluspädevus.</p>
<p>13) esitleb, analüüsib ja põhjendab tööprotsessis tehtud valikuid ning lõpptulemust kas suuliselt või kirjalikult, kasutades sealhulgas digivahendeid;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ühise töö analüüsimine ja hindamine; • oma töö ja selle tulemuse analüüsimine ning hindamine; • töö esitlemine ja eksponeerimine; • näituse kujundamine ning virtuaalkeskonna kasutamine oma töö eksponeerimiseks. 	<p>Läbiv teema: kodanikualgatus ja ettevõtlikkus.</p>
<p>14) annab enda ja teiste tehtule tagasisidet põhjendades oma arvamust;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ühise töö analüüsimine ja hindamine; • oma töö ja selle tulemuse analüüsimine ning hindamine; • töö esitlemine ja eksponeerimine; • näituse kujundamine ning virtuaalkeskonna kasutamine oma töö eksponeerimiseks. 	<p>Enesemääratlus- ja suhtluspädevus.</p>
<p>15) leiab õpitus seoseid igapäevaelu ja enda hobidega.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • peolaua menüü koostamine; • tarbijakasvatus; • ostuotsuste mõjutamine, reklaami mõju; • kulude planeerimine erijuhtudeks (peod, tähtpäevad jm). 	<p>Läbiv teema: Elukestev õpe ja karjääri planeerimine. Enesemääratlus- ja suhtluspädevus. Lõiming: matemaatika.</p>